

Examination of Children's Picture Books in Terms of their Values: The Example of Baby and Children's Library of Tokat

Ümmügülsüm Öztürk (Teacher-MA)
Ministry of National Education - Türkiye
ORCID:0000-0003-3166-593X
gulsumozturk58@gmail.com

Assist. Prof. Dr. Aycan Buldur
Sivas Cumhuriyet University - Türkiye
ORCID: 0000-0001-7040-3284
abuyuktanir@cumhuriyet.edu.tr

Abstract

This study, it is aimed to examine picture books for children 4-6 years aged, in children's libraries in terms of values. Document analysis, one of the qualitative research methods, has been used in the examination of children's picture books. The study group the research has consisted of 576 books, located in the Tokat Baby and Child Library. "Values Checklist" developed by Akyol (2012) has been used during the examination of the books. In the analysis of the data, content analysis has been used to examine the general value types in the books. According to the findings, when the distribution of the value in the children's picture books is examined, it has been found out that personal values are the most and social values are the least. Among the personal values, the value of politeness is the highest, the value of humility is the least. Among the interpersonal values, the value of friendship is the most, the value of harmony is the least. Among the social values, the value of obeying the rules is the most, the patriotism value is the least, and it has also been found out that the value of peace has never been encountered. In addition, when the values in children's picture books are compared in terms of publication language, it has been found that personal, interpersonal, and social values are more common in translated books than in native books. The library can be enriched for missing or low values by considering the distribution of value types in the books in the libraries.

Keywords: Value, Values education, Children's library, Children's literature, Children's picture book,

**E-International Journal
of Educational
Research**

Vol: 13, No: 6, pp. 14-27

Research Article

Received: 2022-07-20
Accepted: 2022-11-19

Suggested Citation

Öztürk, Ü. & Buldur, A. (2022). Examination of Children's Picture Books in Terms of their Values: The Example of Baby and Children's Library of Tokat, *E-International Journal of Educational Research*, 13(6), 14-27. DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1146157>

Extended Abstract

Problem: Since early childhood is one of the most critical periods that shape the life of the individual, it has an important place for both the individual and the family. During this period, children's learning is fast, as there are rapid advances in all developmental areas of children, and they can learn easily (Sapsağlam ve Ömeroğlu, 2016; Toprakçı, 2010). Moreover, in this period, children get to know and make sense of themselves, but this recognition and interpretation progress to the extent of the richness of the environment presented to the child. One of these rich stimulating environments is well-equipped baby and children's libraries that one can encounter at an early age.

While providing a relationship between children and books, children's libraries also provide information on how children should use such an environment. Therefore, the earlier the children encounter these libraries prepared for them, the more positive their attitudes toward books will be affected in the future (Tür and Turla, 1999). In early childhood, children's libraries and children's picture books have an important place. While children have the opportunity to encounter many different experiences in children's picture books, their problem-solving skills are developed with the solutions they find for the problems in these lives, and their imagination and creative thinking skills are developed with the pictures prepared in quality publications (Yıldız, Yazıcı and Durmuşoğlu, 2016). At the same time, by making use of the characteristics of the period they live in, children can gain many knowledge, behaviors, as well as values (Dereli-İman, 2014). If values education is given correctly from early childhood, children will have a social, harmonious, and happier personality in the following years (Brannon, 2008). Children's picture books are of great importance in gaining these values. Studies on this subject were generally taken from the opinions of teachers or parents on values, or studies were conducted at different education levels. At this point, it is seen that no study examines the children's picture books in children's libraries in terms of values.

In studies carried out for similar purposes, Bulut (2021) examines Ayla Kutlu's children's novel "Merhaba Sevgi" in terms of values education and ten root values, while Koçak (2017) examines the storybooks published for preschool children between 2000-2014 for their illustrating qualities, internal structure and examined in terms of external structure features. Children's libraries have great importance in transferring personal, interpersonal, and social values to children by providing reading culture to children, as well as bringing together many picture books for children that children need. Considering this importance, examining the children's picture books in children's libraries in terms of values constitutes the problem of this study. In addition, it is thought that this study will not only support the authors' studies on the values in children's picture books but also raise awareness about values in terms of children's libraries.

The problem statement of the study is "What kinds of values are included in the picture books for children 4-6 years aged, in children's libraries and how often are these values included?" *Sub Problems;*

- What types of values are included in the picture books for children aged 4-6, in children's libraries and what is the general distribution of value types (personal value, interpersonal value, and social value)?
- Which personal values are included in the picture books for children aged 4-6, in children's libraries and what is the distribution of personal values?
- Which interpersonal values are included in the picture books for children aged 4-6, in children's libraries and what is the distribution of interpersonal values?
- Which social values are included in the picture books for children aged 4-6, in children's libraries and what is the distribution of social values?
- What is the distribution of the value types in the picture books for children aged 4-6, in children's libraries in terms of the original publication language (native-foreign) of the book?
- What is the distribution of the personal, interpersonal, and social values in the picture books for children aged 4-6, in children's libraries in terms of the original publication language (native-foreign) of the book?

Method: In this study, document analysis (analysis), which is one of the qualitative data collection and analysis methods, is based (Çepni, 2014). The study group consists of 576 books in the 4-6 age section

of the "Tokat Baby and Child Library". In this study, the "Values Checklist" developed by Akyol (2012) was used to code the data for the analysis of children's picture books in terms of values. The content analysis method was used in the evaluation of the data. Considering the expressions in the texts of the children's picture books, they were analyzed according to the "Values Examination Criteria List". In addition, cross tables were used to examine the distributions of value types in native and translated books.

Findings: It has been determined that in terms of value types in children's picture books, personal values are the most, and social values are the least. It has been determined that among the personal value types in children's picture books, politeness is the most frequent and humility is the least value. Among the types of interpersonal values in children's picture books, it was determined that friendship value was the most frequent, while harmony value was found to be the least. When the values are examined, it is noteworthy that the values of friendship and love are very high in the books, while the values of harmony and respect are very low. When the distribution of social value types in children's books is examined, it is determined that the highest value is obeying the rules, while the least value is patriotism. In addition, it has been determined that the value of peace has never been found in the books. When the values in children's picture books are compared in terms of publication language, it has been determined that personal, interpersonal, and social values are given more places in translated books than in native books.

When the distribution of personal values in children's picture books according to the language of publication is examined, the values of happiness, sensitivity, kindness, tolerance, freedom, honesty, creativity, humility, learning, courage, and self-criticism are higher in translated books than in native books, but the values of responsibility, industriousness, and sincerity were found to be higher in native books. It is seen that the value of self-acceptance takes place equally in native and translated books.

When the distribution of interpersonal values in children's picture books according to the language of publication is examined, it has been determined that the values of love, friendship, cooperation, and harmony are higher in the translated books compared to the native books, but the value of respect is higher in the native books. It has been determined that the values of obeying the rules, loving nature, and protecting the translated books are higher than the native books. However, the value of patriotism was determined in only one native book, and the value of peace was not found in any book.

Suggestions: The library can be enriched for missing or low values by considering the distribution of value types in the books in the libraries. The books in the library can be updated periodically by giving place to different stories and publications to introduce and gain national values. Again, by creating a values board in libraries, a section of the library for the value chosen every month can classify the books of that value according to age ranges and present them to the people who benefit from the library, thus creating awareness in terms of values.

Resimli Çocuk Kitaplarının İçerdikleri Değerler Açısından İncelenmesi: Tokat Bebek ve Çocuk Kütüphanesi Örneği¹

Ümmügülüm Öztürk (Öğretmen-Y.L)

Millî Eğitim Bakanlığı - Türkiye
ORCID:0000-0003-3166-593X
gulsumozturk58@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Aycan Buldur

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi - Türkiye
ORCID: 0000-0001-7040-3284
abuyuktanir@cumhuriyet.edu.tr

Özet

Bu çalışmada çocuk kütüphanelerinde yer alan 4-6 yaş resimli çocuk kitaplarının içerdikleri değerler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Resimli çocuk kitaplarının incelenmesinde nitel araştırma yöntemlerinden, doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Tokat Bebek ve Çocuk Kütüphanesinde yer alan 576 adet kitap oluşturmuştur. Kitapların incelenmesi aşamasında Akyol (2012) tarafından geliştirilen "Değerler Kontrol Listesi" kullanılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi esas alınmıştır. Araştırma bulgularına göre resimli çocuk kitaplarında yer alan değer türlerinin dağılımına bakıldığında en fazla kişisel değerlerini, en az ise toplumsal değerlerin yer aldığı tespit edilmiştir. Kişisel değerler arasında en fazla kibarlık değerinin, en az ise alçak gönüllülük değerinin yer aldığı, kişiler arası değerlerden en fazla arkadaşlık değerinin, en az ise uyum değerinin yer aldığı ve toplumsal değerlerden en fazla kurallara uyma değerinin, en az ise vatanseverlik değerinin yer aldığı ayrıca barış değerine hiç rastlanmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca resimli çocuk kitaplarında yer alan değerlerin yayın dili açısından karşılaştırılması yapıldığında kişisel, kişiler arası ve toplumsal değerlerin, çeviri eserlerde, yerli eserlere göre daha fazla yer aldığı belirlenmiştir. Araştırma bulguları ışığında bazı değer türlerinin kitaplarda yer alma düzeylerinin azlığı dikkate alınarak toplumsal değerler içeren resimli çocuk kitaplarının hazırlanması konusunda çocuk kitabı yazarları ve yayınevleri teşvik edilebilir. Araştırmada değerlerin dağılımında dengesizlik olduğu sonucuna yönelik kütüphane yer alan kitapların değerlerin dağılımı dikkate alıp eksik veya çok az olan değerlere yönelik kitaplarla kütüphane zenginleştirilebilir. Kütüphaneler milli değerleri tanıtma ve bu değerleri kazandırmada etkili olan hikâye kitaplarına ve farklı yayınlara yer verilerek zenginleştirilebilir. Yine kütüphanelerde değerler panosu oluşturularak her ay seçilen değere yönelik kütüphanenin bir bölümünde o değere ait kitapları yaş aralıklarına göre sınıflandırıp kütüphaneden yararlanan kişilere sunabilir böylece değerler açısından bir farkındalık oluşturulabilir.

Anahtar kelimeler: Değer, Değerler eğitimi, Çocuk kütüphanesi, Çocuk edebiyatı, Resimli çocuk kitabı,

**E-Uluslararası
Eğitim Araştırmaları
Dergisi**

Cilt: 13, No: 6, ss. 14-27

Araştırma Makalesi

17

Gönderim: 2022-07-20
Kabul: 2022-11-19

Önerilen Atıf

Öztürk, Ü. ve Buldur, A. (2022). Resimli çocuk kitaplarının içerdikleri değerler açısından incelenmesi: Tokat Bebek ve Çocuk Kütüphanesi örneği, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(6), 14-27. DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1146157>

¹ Bu çalışma birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında hazırladığı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

GİRİŞ

Erken çocukluk dönemi bireyin yaşamını şekillendiren en önemli ve kritik dönemlerinden biri olması nedeniyle hem birey için hem de aile için önemli bir yere sahiptir. Bu dönemde çocukların bütün gelişim alanlarında hızlı ilerlemeler olduğu gibi çocukların öğrenmeleri de hızlıdır (Sapsağlam ve Ömeroğlu, 2016; Toprakçı, 2010). Yine bu dönemde çocuklar kendini tanırlar ve anlamlandırır fakat bu tanıma ve anlamlandırması çocuğa sunulan ortamın zenginliği ölçüsünde ilerler. Çocuk içinde bulunduğu aile ortamında sevgi ile büyüyecekleri gerek fiziksel gerek duygusal açıdan zengin uyarıcılarla karşılaşır tüm gelişim alanları da olumlu yönde desteklenir (Akyüz, 2000). Bu zengin uyarıcı ortamlardan birisi de erken yaşta karşılaşılabileceği iyi bir donanıma sahip bebek ve çocuk kütüphaneleridir.

Çocuk kütüphaneleri, çocuklar ve kitaplar arasında bir ilişki sağlarken, çocukların böyle bir ortamı nasıl kullanması gerektiği konusunda da bilgiler verir. Bundan dolayı çocuklar kendileri için hazırlanmış olan bu kütüphanelerle ne kadar erken dönemde karşılaşır ileri dönemlerde de kitaplara karşı olan tutumları olumlu anlamda etkilenebilir (Tür ve Turla, 1999). Kütüphaneler çocuklar arasında ayırım yapmaksızın çocukların yaşam boyu öğrenmelerini, topluma katılmalarını, bilgi, kültür ve eğlenme gereksinimlerini karşılamayı hedeflerken ekonomik durumu iyi olmayan çocuklarında bu hedeflere ulaşımını kolaylaştırmaktadır (Kızılöz ve Karaca, 2018). Erken çocukluk döneminde çocuk kütüphaneleri ve resimli çocuk kitapları önemli yer tutmaktadır. Bu dönemde çocuğa sunulan kitaplardaki amaç çocuğun kitaba karşı ilgisini artırmak ve kitabı sevdirmektir. Kitabı sevdirmek ve ilgisini çekmek için o kitabın resimlemesi, yazınsal içeriği ve fiziksel koşulları önemlidir. Anlatımı ve sunumu iyi olan bir çocuk kitabı için Seven (2010) çocukların dilsel ve bilişsel gelişimini desteklemesinin yanı sıra, çocukların davranış ve hayallerini de geliştirdiğine vurgu yapmaktadır. Çocuklar, resimli çocuk kitaplarında farklı birçok yaşantıyla karşılaşma fırsatı bulurken bu yaşantılardaki sorunlara yönelik buldukları çözümlerle problem çözme becerileri, nitelikli yayınlarda hazırlanmış resimlerle de hayal kurma ve yaratıcı düşünme becerileri gelişmektedir (Yıldız, Yazıcı ve Durmuşoğlu, 2016). Aynı zamanda çocuklara içinde buldukları dönemin getirdiği özelliklerden faydalanarak resimli çocuk kitapları aracılığıyla birçok bilgi, davranış ve bunun yanı sıra değer de kazandırılabilir (Dereli-İman, 2014).

Değer, 'bir şeyin' önceliği ya da ettiği karşılık anlamına gelir. 'O şey' maddi (örneğin bir çikolata) olabileceği gibi manevi (manaya dair-afiner-) de olabilir. Değerin bireysel, ulusal (en küçük yerelden toplumsal) ve evrensel (ulus ötesi) olarak sınıflanabilecek üç türünden söz edilebilir (Toprakçı, 2021). Erken çocukluk dönemi kapsamında bu değerlerin eğitimini yaş ve gelişim seviyesine uygun olarak alan bireyler sonraki dönemlerde sosyal anlamda daha uyumlu ve mutlu kişiliğe sahip olacaklardır (Brannon, 2008). Bu değerlerin verilmesinde resimli çocuk kitaplarının yeri büyük önem taşımaktadır. Çocuklara öyküler, masallar ve hikâyeler anlatıldıkça, değerler ile ilgili daha kapsamlı bilgileri öğrenmeye başlarlar ve bu değerlerin kendi ve diğer insanların yaşamlarındaki yerini ve önemini kavrarlar (Narvaez, 2002).

Resimli çocuk kitaplarının değerler eğitiminde taşıdığı önemden hareketle ilgili alanyazında bu konuda bazı çalışmalar yürütülmüştür. Bu çalışmalardan birinde Uyanık-Balat, Özdemir-Becerem ve Adak-Özdemir (2011) 5-6 yaş grubunda çocuğu bulunan anne ve babaların çocuklarının hangi değerlere sahip olmalarını istediklerini ve bu değerlerin öncelikli olarak hangi (okul ya da ev) ortamda verilmesine yönelik görüşlerini incelemişlerdir. Farklı bir çalışmada ise Uzun ve Köse (2017) okul öncesi eğitimde değerler eğitiminin uygulanmasına yönelik öğretmen görüşlerini incelemişlerdir. Bunların yanı sıra bazı çalışmalarda ise kitaplar değerler eğitimi açısından ele alınmıştır. Bu çalışmalardan birinde Dilek (2017) Feridun Oral'ın resimli hikâye kitaplarındaki değerleri incelerken Dirican (2013) ise Türk yazarlarının kaleme aldığı 3-6 yaş dönemine ait 135 adet resimli çocuk kitabını temel değerler açısından incelemiştir. Benzer olarak Bulut (2021) Ayla Kutlu'nun "Merhaba Sevgi" adlı çocuk romanını değerler eğitimi ve on kök değer açısından incelerken Koçak (2017) ise 2000-2014 yılları arasında okul öncesi dönem çocukları için yayınlanmış olan hikâye kitaplarını resimleme nitelikleri, içyapı ve dış yapı özellikleri açısından incelemiştir.

Kısacası yapılan çalışmalara bakıldığında değerler eğitimi ile ilgili öğretmenlerin ve velilerin görüşleri incelenmiş, farklı eğitim düzeyinde belirlenen eserler, bir yazara ait olan eserler veya araştırmacının belirlediği eserler değerler açısından incelenmiştir. Kütüphanede yer alan resimli çocuk kitaplarının ise nitelikleri üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda bu çalışma sonuçları, çocuk

kütüphanelerinde bulunan kitaplarda eksik olan ya da az yer verilen değerlerin tespiti sayesinde, kütüphanelerde yer alan kitap çeşitliliğinin artırılması yoluyla kütüphanelerin zenginleştirilmesine katkı sağlayabilir. Ayrıca kütüphanelerden faydalanan okul öncesi öğretmenlerinin günlük eğitim akışı içerisinde yer verdikleri resimli çocuk kitaplarının değerler açısından zenginliğinin sağlanarak çocuklara her değer ulaştırılması hususlarında katkı sağlamak açısından da önemlidir. Diğer yandan gelir düzeyi düşük ailelerin çocuklarına yeterli kitap desteği sağlayamamaları dikkate alındığında çocuk kütüphanelerinin önemi daha da ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda çocuk kütüphanelerinde ne kadar çok farklı değere yer veren kitap yer alırsa toplumun farklı kesimlerine bu değerlerin ulaştırılması o kadar kolay olur. Ayrıca çalışmanın benzer araştırmalara kıyasla daha geniş kapsamlı içeriğe sahip olması, çocuk kütüphaneleri, resimli çocuk kitabı yazarları ve yayın evleri için farkındalık oluşturması ve alanda çalışacak diğer araştırmacılara ışık tutabilmesi nedeniyle de önemli olduğu düşünülmektedir.

1. Araştırmanın Problemi

Araştırmanın problem cümlesi "Çocuk kütüphanelerinde yer alan 4-6 yaş resimli çocuk kitaplarında ne tür değerler yer almaktadır ve bu değerlere hangi sıklıkta yer verilmektedir?" şeklindedir.

Bu başlık altında araştırmaya dair alt problemler şu şekilde sıralanabilir;

Çocuk kütüphanelerinde yer alan 4-6 yaş resimli çocuk kitaplarında;

1. Hangi değer türleri yer almaktadır ve değer türlerinin genel dağılımı (kişisel değer, kişiler arası değer ve toplumsal değer) nasıldır?
2. Hangi kişisel değerler yer almaktadır ve yer alan kişisel değerlerin dağılımı nasıldır?
3. Hangi kişiler arası değerler yer almaktadır ve yer alan kişiler arası değerlerin dağılımı nasıldır?
4. Hangi toplumsal değerler yer almaktadır ve yer alan toplumsal değerlerin dağılımı nasıldır?
5. Yer alan değer türleri eserin orijinal yayın dili (yerli-yabancı) açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?
6. Yer alan kişisel değer türleri eserin orijinal yayın dili (yerli-yabancı) açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?
7. Yer alan kişiler arası değer türleri eserin orijinal yayın dili (yerli-yabancı) açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?
8. Yer alan toplumsal değer türleri eserin orijinal yayın dili (yerli-yabancı) açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada araştırma problemlerinin doğası gereğince nitel veri toplama ve analiz yöntemlerinden birisi olan doküman incelemesi (analizi) esas alınmıştır. Doküman analizi belirlenen kayıtları, bilgileri veya belgeleri temin ederek belirli kurallara göre kodlama işlemine denir. Ya da belgesel tarama veya belgesel gözlemde denir. Doküman analizinde araştırmacı belirlenen kaynakları bulup, dikkatlice okur ve not alarak aldığı bu notlardan hareketle değerlendirmeler yapar (Çepni, 2014).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın, çalışma grubunu "Tokat Bebek ve Çocuk Kütüphanesi"nde 4-6 yaş grubu bölümündeki 576 adet hikâye kitabı oluşturmaktadır. İncelenen kitaplardan %71'i çeviri, %29'u ise yerli kitap niteliğindedir.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada çocuk kütüphanelerinde yer alan resimli çocuk kitaplarının değerler açısından incelenmesine yönelik verileri kodlamak için Akyol (2012) tarafından geliştirilen "Değerler Kontrol Listesi" kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan değerler kontrol listesinin ilk bölümü; kitapla ilgili genel bilgilerden, ikinci bölümü ise kitapta yer alan değerlerden oluşmaktadır. Kontrol listesinde, Court ve Rosental (2007)'nin geliştirdiği değerler kategorisinden; kendini kabul, çalışkanlık, öğrenme, yaratıcılık, cesaret, özeleştirme, duyarlılık, kibarlık, sevgi, saygı, arkadaşlık, uyum, doğayı sevme ve koruma, kurallara uyma ve

vatanserverlik değerleri alınmıştır. Yaşayan Değerler Eğitimi programında yer alan 12 temel değerin 9'u olan; özgürlük, mutluluk, dürüstlük, sorumluluk, hoşgörü, samimiyet, alçakgönüllülük, iş birliği ve barış da eklenerek kişisel, kişiler arası ve toplumsal değerler olmak üzere 3 ayrı grupta yer alan değerler kategorisi oluşturulmuştur. "Değerler Kontrol Listesi"nde toplam 24 değer yer almaktadır. Dolayısıyla Akyol'un kontrol listesinin % 62,5 'i (15) Court ve Rosental geliştirdiği değer kategorisinden, % 37,5'i (9) ise yaşayan değerler eğitimi programından oluşmaktadır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, elde edilen verilerin belirli kurallar eşliğinde kodlamalar yapılarak analiz edilmesidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2017). İçerik analizinde temelde yapılan işlem birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayacağı bir biçimde düzenleyerek yorumlamak olarak ifade edilmektedir (Çepni, 2014). Verilerin analizi işleminde her resimli çocuk kitabının künye bilgileri kontrol listesinin ilk bölümüne kaydedildikten sonra kitaplar okunmuş ve Akyol (2012) tarafından hazırlanan "Değerler İnceleme Kriter Listesinde" yer alan ifadelerden yola çıkarak kitaplardaki metinlerde geçen ifadeler karşılaştırılmıştır. Tespit edilen değerler kontrol listesinde var olarak, tespit edilemeyen değerler ise yok olarak işaretlenmiştir. Tablo 1'de analizlerin nasıl yürütüldüğü örnekler üzerinden açıklanmıştır.

Tablo 1. 4-6 yaş resimli çocuk kitaplarının analiz örneği

Kitaplar	Değerler İnceleme Kriter Listesi	Kitapta Geçen İfadeler	Değerler	
K364	Cümlelerde geçen "kıramadı, kızmadı, affetti, ziyarı yok, herkes hata yapabilir, hepimiz hata yapabiliriz, vb." ifadeler.	"Hep beraber olanlara güldüler artık küçük maymuna kızgın değiller".	Hoşgörü	
			Var X	Yok -
K188	Cümlelerde geçen "başkalarına karşı saygılı davranmak, saygı göstermek, saygı duruşunda bulunmak, saygı duymak, saygı istemek, vb." ifadeler.	"Arkadaşları çok utanmıştı, ona saygı göstermediklerini fark ettiler."	Saygı	
			Var X	Yok -
K183	Cümlelerde geçen yurdunu sevmek, ülkesini sevmek, Atatürk'ü sevmek, vb." ifadeler.	"Vatanımızı çok sevdiğimiz için o zor günleri aşabildik. Ben de vatanımı çok seviyorum".	Vatanserverlik	
			Var X	Yok -

Nitel araştırmada geçerlik ve güvenilirliği sağlamak amacıyla, inandırıcılık, aktarılabirlik, tutarlık ve teyit edilebilirlik stratejileri kullanılmaktadır (Yıldırım ve şimşek, 2016). Bu çalışmada "geçerlik ve güvenilirliği" sağlamak için; veriler nesnel bir yaklaşımla toplanıp işlenmiş ve tüm araştırmacılar tarafından "teyit edilmiştir", bu yol ile "inandırıcılık" sağlanmıştır. Araştırmacılar araştırmanın her aşamasında bulgu ve sonuçlarını sürekli olarak birbirleri ile karşılaştırıp, yorumlayarak "derinlik odaklı veri toplama mekanizmasını" kullanmışlardır. Ayrıca çalışmanın örneklemini oluşturan kitaplar birden çok kez incelenerek "uzun süreli etkileşim" yöntemi esas alınmıştır. Aktarılabirliğin sağlanması amacıyla verilerin nasıl analiz edilip kodlandığı ayrıntılı olarak açıklanmış ve doğrudan alıntılarla desteklenmiştir.

Çalışmanın güvenilirliğinin artırılması amacıyla analizler iki farklı araştırmacı tarafından bağımsız bir şekilde yapılmış ve kontrol edilmiştir. İki farklı araştırmacının yaptıkları kodlamalar arasındaki uyum yüzdesi % 89 olarak hesaplanmıştır. Miles & Huberman, (1994)'a göre bu formülle elde edilen sonucun en az %70 düzeyinde olması gerektiğinden hareketle kodlamaların güvenilir olduğu söylenebilir.

BULGULAR

Bu bölümde çocuk kütüphanelerinde bulunan 4-6 yaş resimli çocuk kitaplarının içerdiği değerler açısından incelenmesine yönelik bulgular alt problemler doğrultusunda tablolar halinde yer verilmiştir.

1. 4-6 Yaş Resimli Çocuk Kitaplarında Yer Alan Değer Türleri ve Değer Türlerinin Genel Dağılımına (Kişisel Değer, Kişiler Arası Değer ve Toplumsal Değer) İlişkin Bulgular

Tablo 2'de çalışma grubunda yer alan resimli çocuk kitaplarındaki değer türlerinin dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 2. Resimli çocuk kitaplarındaki değer türlerinin dağılımı

Değer Türleri	f	%
Kişisel Değerler	1138	80,08
Kişiler Arası Değerler	261	18,37
Toplumsal Değerler	22	1,55
Toplam	1421	100,0

Tablo 2 incelendiğinde resimli çocuk kitaplarında, değer türü açısından en fazla kişisel değerlerin en az ise toplumsal değerlerin yer aldığı tespit edilmiştir. Frekanslar incelendiğinde kitaplarda çok büyük oranda kişisel değerlerin yer aldığı göze çarparken toplumsal değerlerin oldukça az olduğu görülmektedir.

2. Kitaplarda Yer Alan Kişisel Değerlerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 3'te çalışma grubunda yer alan resimli çocuk kitaplarındaki kişisel değer türlerinin dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 3. Resimli çocuk kitaplarında yer alan kişisel değer türlerinin dağılımı

Kişisel Değer Türleri	f	%
Kibarlık	378	33,22
Mutluluk	361	31,72
Duyarlılık	207	18,19
Öğrenme	42	3,69
Cesaret	38	3,34
Özeleştirme	24	2,11
Sorumluluk	22	1,93
Samimiyet	16	1,41
Kendini Kabul	14	1,23
Yaratıcılık	14	1,23
Hoşgörü	8	0,70
Dürüstlük	6	0,53
Çalışkanlık	5	0,44
Özgürlük	2	0,18
Alçak Gönüllük	1	0,09
Toplam	1138	100,0

Tablo 3'te resimli çocuk kitaplarında yer alan kişisel değer türlerinin dağılımı incelendiğinde en fazla kibarlık (f=378); en az ise alçak gönüllük (f=1) değerinin olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra bazı değer türlerinin daha fazla sayıda (örn: mutluluk, duyarlılık) bazı değer türlerinin (örn: özgürlük, çalışkanlık, dürüstlük) ise çok az düzeyde olduğu dikkat çekmektedir. Frekanslar incelendiğinde kitaplarda çok büyük oranda kibarlık, mutluluk, duyarlılık değerlerinin yer aldığı göze çarparken alçak gönüllük, özgürlük ve çalışkanlık değerlerinin ise oldukça az olduğu dikkat çekmektedir.

İncelenen resimli çocuk kitaplarında yer alan ve tespit edilen farklı kişisel değer türlerine ilişkin örnekler aşağıda verilmiştir;

Mutluluk Değeri: "Zeytin sevinçle benekli faresine sarıldı, fareyi kokladı ve büyükannesinin yanağuna kocaman bir öpücük kondurdu: Seni çok seviyorum büyükanne! Bende seni çok seviyorum Pisikom"(K65).

Kendini Kabul Değeri: "Sabırsızlanıyordu evine dönmeye artık ahtapot olmaktan yorulmadığını gurur duyduğunu annesine söylemeliydi"(K553).

Duyarlılık Değeri: "Ne zaman aklını karıştıran bir şey olursa gelip bana sor ki sana yardım edebileyim" (K318).

Kibarlık Değeri: "Teşekkür ederim. Yemek yemeyeceğim. Çok meşgulüm, diye yanıt verdim." (K1).

Hoşgörü Değeri: "Başlayınca şiddetli yağmur, aktı canavardaki tüm çamur. Muni'nin üzerindeki kilerde dağılınca her yana kimin kim olduğu çıkıverdi ortaya. Hep beraber olanlara güldüler. Artık küçük maymuna hiç kızgın değildiler. Ne de olsa Muni' nin sayesinde pek hareketli bir gün geçirdiler." (K364).

Sorumluluk Değeri: "Köyde çok güzel günler geçirmiştik. Ben büyükanneme odun toplamada, ekmeği pişirmede ve inekleri sağmada yardım etmiştim." (K447).

Özgürlük Değeri: "Günler günleri kovalamış, sincap kafesten kurtulmaya çalışmış ama başaramamış. Bir gün bir insan geçmiş camekânın önünden girmiş içeri kurtarmış sincabı kafesin içinden"(K67).

Dürüstlük Değeri: "İkiniz de hile yaptınız. Yarış hiç adil değildi" dedi üçüncü fil." (K227).

Yaratıcılık Değeri: "Ona ağaç dallarından değişik bir bisiklet yapmıştı. Oğlağı bisiklete bindirdi ve yavaşça arkasından itti. Küçük oğlak şaşkındı. Ne yapacağını bilmiyordu." (K245).

Çalışkanlık Değeri: "Tebrikler. Çok çalıştın, çok yoruldu ama hiç vazgeçmedin. İlk yiyeceğini başarıyla yuvamıza taşıdın, dedi." (K186).

Alçakgönüllülük Değeri: "Kendinizi evinizde hissedin dedi Elmer ben fillere konuşacağım. Elmer fillere suaygırlarının sorununu anlattı. Düşünün ya bizim nehrimiz kurusaydı. Filler suaygırların kalmasına izin verdiler." (K235).

Öğrenme Değeri: "Okulda geçirdiğin her yıl, farklı bir öğrenim aşamasıdır. Büyüdükçe, daha farklı ve ilginç bilgiler öğrenirsin." (K402).

Cesaret Değeri: "Otobüstekiler bakarken şaşkınlıkla, bizim Nino hiç tereddüt etmedi atıldı tehlikenin ortasına ve kahraman Nino çıktı dışarıya her bir kolunda onlarca yumurta." (K553).

Samimiyet Değeri: "Sen bizim için çok özelsin, inan olduğun gibi çok güzelsin." (K553).

3. Kitaplarda Yer Alan Kişiler Arası Değerlerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 4'te çalışma grubunda yer alan resimli çocuk kitaplarındaki kişiler arası değer türlerinin dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 4. Resimli çocuk kitaplarında yer alan kişiler arası değer türlerinin dağılımı

Kişiler Arası Değer Türleri	f	%
Arkadaşlık	114	43,6
Sevgi	86	33
İşbirliği	50	19,1
Saygı	6	2,3
Uyum	5	2
Toplam	261	100,0

Tablo 4'te resimli çocuk kitaplarında yer alan kişiler arası değerlerin dağılımı incelendiğinde en fazla arkadaşlık (f=114) değeri tespit edilirken en az olarak ise uyum (f=5) değerinin olduğu tespit edilmiştir. Frekanslar incelendiğinde kitaplarda çok büyük oranda arkadaşlık ve sevgi değerlerinin yer aldığı göze çarparken uyum ve saygı değerlerinin ise oldukça az olduğu dikkat çekmektedir.

İncelenen resimli çocuk kitaplarında yer alan ve tespit edilen farklı kişiler arası değer türlerine ilişkin örnekler aşağıda verilmiştir;

Sevgi Değeri: "Tın tın ne kadar şanslısın seni seven birçok dostun var eğer kıymık biraz daha kalsaydı ayağın şişerdi ve yürüyemezdin, beni seven dostlarım mı onlar beni sevmiyorlar ki, nereden çıkardın seni sevmediğimizi hem unuttun mu burası Sevgi Ormanı." (K192).

Saygı Değeri: "Önce Şule ardından Mert ve sonra da Can hikâyesini anlattı. Ece arkadaşlarını saygı ile dinledi." (K188).

Arkadaşlık Değeri: "Şimdi sizde iyi bir arkadaş olduğunuzu gösterin hayvanların size ihtiyacı var. Evet, size arkadaşlarının tepesine çıkan küçük penguen bir de baktı ki bulutlar o kadarda yüksekte değil." (K105).

İşbirliği Değeri: "Ozan ve Ela anneleriyle birlikte ortalığı temizlemişler." (K63).

Uyum Değeri: "Oyun bozulmasın diye bıraktılar kararı küçük file. Küçük fil dedi haksızlık olmasın dostlarım ormana ilk gelen yabancıyı kral yapalım." (K364).

4. Kitaplarda Yer Alan Toplumsal Değerlerin Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 5'te çalışma grubunda yer alan resimli çocuk kitaplarındaki toplumsal değer türlerinin dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 5. Resimli çocuk kitaplarında yer alan toplumsal değer türlerinin dağılımı

Toplumsal Değer Türleri	f	%
Kurallara Uyma	12	54,5
Doğayı Sevme ve Koruma	9	41
Vatanseverlik	1	4,5
Barış	-	-
Toplam	22	100,0

Tablo 5'te resimli çocuk kitaplarında yer alan toplumsal değer türlerinin dağılımı incelendiğinde en fazla değer kurallara uyma (f=12) olduğu tespit edilirken en az vatanseverlik (f=1) değeri olduğu ayrıca barış değerine hiç rastlanmadığı tespit edilmiştir. Frekanslar incelendiğinde kitaplarda daha sıklıkla

kurallara uyma değerinin yer aldığı göze çarparken vatanseverlik ve barış değerlerinin ise neredeyse hiç olmadığı dikkat çekmektedir.

İncelenen resimli çocuk kitaplarında yer alan ve tespit edilen farklı toplumsal değer türlerine ilişkin örnekler aşağıda verilmiştir;

Doğayı Sevme ve Koruma Değeri: "Toprağa değer verin ve herşeyi hemen atmayın. Geri dönüşümü ciddiye alın ve her şeyi anlamsızca tüketmekten vazgeçin." (K546)

Kurallara Uyma Değeri: "Makamlar, tüm kurallara uyarlırsa harika bir yere gönderileceklerine inanıyorlardı." (K358).

Vatanseverlik Değeri: "Ne kadar zor günler geçirmişsiniz, dedi Öykü. Vatanımızı çok sevdiğimiz için o zor günleri aşabildik. Ben de vatanımı çok seviyorum." (K183).

5. Kitaplarda Yer Alan Değerlerin Frekans Dağılımlarının Eserin Orijinal Yayın Diliyle (Yerli-Yabancı) İlişkilisine Yönelik Bulgular

Tablo 6'da çalışma grubunda yer alan resimli çocuk kitaplarındaki değer türlerinin yayın diline göre dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 6. Resimli çocuk kitaplarındaki değer türlerinin yayın diline göre dağılımı

	Kişisel Değerler		Kişiler Arası Değerler		Toplumsal Değerler	
	f	%	f	%	f	%
Yerli	382	33,57	92	35,25	9	41
Çeviri	756	66,43	169	64,75	13	59
Toplam	1138	100	261	100	22	100

Tablo 6 incelendiğinde resimli çocuk kitaplarında yer alan değerlerin yayın dili açısından karşılaştırılması yapıldığında kişisel, kişiler arası ve toplumsal değerlere, çeviri eserlerde yerli eserlere göre daha fazla yer verildiği tespit edilmiştir.

6. Kitaplarda Yer Alan Kişisel Değerlerin Frekans Dağılımlarının Eserin Orijinal Yayın Diliyle (Yerli-Yabancı) İlişkilisine Yönelik Bulgular

Tablo 7'de çalışma grubunda yer alan resimli çocuk kitaplarındaki kişisel değer türlerinin yayın diline göre dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 7. Resimli çocuk kitaplarındaki kişisel değer türlerinin yayın diline göre dağılımı

Kişisel Değerler	Yerli	Çeviri	Toplam
Mutluluk	119	242	361
Kendini Kabul	7	7	14
Duyarlılık	65	142	207
Kibarlık	110	268	378
Hoşgörü	3	5	8
Sorumluluk	17	5	22
Özgürlük	-	2	2
Dürüstlük	2	4	6
Yaratıcılık	5	9	14
Çalışkanlık	3	2	5
Alçak Gönüllük	-	1	1
Öğrenme	19	23	42
Cesaret	12	26	38
Özeleştirici	10	14	24
Samimiyet	10	6	16
Toplam	382	756	1138

Tablo 7'de resimli çocuk kitaplarında yer alan kişisel değerlerin yayın diline göre dağılımına bakıldığında çeviri eserlerde mutluluk, duyarlılık, kibarlık, hoşgörü, özgürlük, dürüstlük, yaratıcılık, alçak gönüllük, öğrenme, cesaret ve özeleştirici değerleri yerli eserlere göre fazla olduğu ancak sorumluluk, çalışkanlık ve samimiyet değerlerinin ise yerli eserlerde daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Kendini kabul değerinin ise yerli ve çeviri eserlerde eşit sayıda yer aldığı görülmektedir.

7. Kitaplarda Yer Alan Kişiler Arası Değerlerin Frekans Dağılımlarının Eserin Orijinal Yayın Diliyle (Yerli-Yabancı) İlişkilisine Yönelik Bulgular

Tablo 8'de çalışma grubunda yer alan resimli çocuk kitaplarındaki kişiler arası değer türlerinin yayın diline göre dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 8. Resimli çocuk kitaplarındaki kişiler arası değer türlerinin yayın diline göre dağılımı

Kişiler Arası Değerler	Yerli	Çeviri	Toplam
Sevgi	34	52	86
Saygı	4	2	6
Arkadaşlık	31	83	114
İş birliği	21	29	50
Uyum	2	3	5
Toplam	92	169	261

Tablo 8'de resimli çocuk kitaplarında yer alan kişiler arası değer türlerinin yayın diline göre dağılımına bakıldığında çeviri eserlerde sevgi, arkadaşlık, işbirliği ve uyum değerlerinin yerli eserlere göre fazla olduğu ancak saygı değerinin ise yerli eserlerde daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

8. Kitaplarda Yer Alan Toplumsal Değerlerin Frekans Dağılımlarının Eserin Orijinal Yayın Diliyle (Yerli-Yabancı) İlişkisine Yönelik Bulgular

Tablo 9'da çalışma grubunda yer alan resimli çocuk kitaplarındaki toplumsal değer türlerinin yayın diline göre dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 9. Resimli çocuk kitaplarındaki toplumsal değer türlerinin yayın diline göre dağılımı

Toplumsal Değerler	Yerli	Çeviri	Toplam
Doğayı Sevme ve Koruma	4	5	9
Kurallara Uyuma	4	8	12
Vatanseverlik	1	-	1
Barış	-	-	-
Toplam	9	13	22

Tablo 9 incelendiğinde çeviri eserlerde kurallara uyma, doğayı sevme ve koruma değerlerinin sayısının yerli eserlere kıyasla fazla olduğu görülmektedir. Ancak vatanseverlik değeri ise sadece bir yerli eserde tespit edilmiş ve barış değerine hiçbir eserde rastlanmamıştır.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu çalışma, çocuk kütüphanelerinde yer alan 4-6 yaş resimli çocuk kitaplarının içerdikleri değerler açısından incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma bulgularına göre, resimli çocuk kitaplarında değer türleri açısından en fazla kişisel değerlerin en az ise toplumsal değerlerin yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Okul öncesi dönem gerek kişilik gelişimi bakımından önemli olması gerekse dönem çocuklarının benmerkezci özelliğe sahip olması, kitaplarda daha çok kişisel değerlerin ön plana çıkarılmasıyla bağdaştırılabilir. Akyol (2012) tarafından yapılan çalışmada da incelenen resimli çocuk kitaplarında kişisel değerlerin fazla yer aldığı, toplumsal değerlerin ise az yer almasıyla benzer sonuçlara ulaşıldığı belirlenmiştir.

Resimli çocuk kitaplarında yer alan kişisel değer türlerinin dağılımına bakıldığında en fazla kibarlık, en az ise alçak gönüllük değerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dirican ve Dağlıoğlu (2014) yaptıkları çalışmada Türk yazarların kaleme aldığı 3-6 yaş grubu hikâye kitaplarında yer alan temel insani değerleri incelemiş en fazla yer alan değerler arasında mutluluk olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine Şen (2007) 100 Temel Eser serisinde değerler açısından incelenen eserlerde en fazla yer verilen değerlerin duyarlılık değeri olduğunu tespit etmiştir. Bu yönüyle bu çalışma yapılan diğer çalışmalardan farklılık göstermektedir. Bu çalışmada kitaplarda en fazla kibarlık değerinin yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu farklılığın nedeni, gerek araştırmalara dahil edilen kitapların farklı yaş grubuna ait olması gerekse incelenen kitap sayısının yapılan bu araştırmaya göre az olması ile bağdaştırılabilir.

Resimli çocuk kitaplarında yer alan kişiler arası değerlerin dağılımına bakıldığında en fazla arkadaşlık değeri tespit edilirken, en az değer ise uyum olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca paralel olarak, Işıtan (2005), Dirican (2013) ve Akyol (2012) da çalışmalarında 'dostluk' değerine daha sık yer verildiğini tespit etmişlerdir. Yine 4-6 yaş resimli çocuk kitaplarında saygı ve uyum değerlerinin en az yer

alan değer olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Farklı bir çalışmada [Aktan \(2018\)](#) il milli eğitim müdürlüklerinin stratejik planlarındaki değerleri tespit ettiği çalışmasında en çok yer alan değerler arasında saygı değeri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmalar arasındaki farklılığın incelenen bağlamlar (kitaplar-stratejik planlar) olduğu düşünülmektedir.

Resimli çocuk kitaplarında yer alan toplumsal değer türlerinin dağılımına bakıldığında en fazla değer kurallara uyma olduğu, en az ise vatanseverlik değeri olduğu ayrıca barış değerine hiç rastlanmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Farklı sonuçlara ulaşılan bir çalışmada [Court ve Rosental \(2007\)](#) İsrail'deki resimli çocuk kitaplarında bulunan değerleri incelemek amacıyla yaptıkları çalışmada 'kurallara uyma' değerinin en az yer verilen değer olduğunu tespit etmişlerdir. Yapılan bu çalışmada ise toplumsal değerler açısından incelenen çocuk kitaplarında en çok yer alan değerler arasında olduğu tespit edilmiştir. Benzer çalışmalardan birinde [Soysal \(2019\)](#) 4-6 yaş grubu resimli çocuk hikâyelerini içerdikleri milli kültürel değerler açısından incelediği çalışması sonucunda incelediği hikâye kitapları arasında sadece bir hikâye kitabında vatanseverlik değerine yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Yine benzer olarak [Gönen, Katrancı, Uygun ve Uçuş \(2011\)](#) yaptıkları çalışmada, çocuk kitaplarında en az yer verilen değerlerin sorumluluk ve vatanseverlik olduğunu tespit etmişlerdir. Bu yönüyle bu iki çalışmada ulaşılan sonuçlarla mevcut çalışmada benzer sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir.

Resimli çocuk kitaplarında yer alan değerlerin yayın dili açısından karşılaştırılması yapıldığında kişisel, kişiler arası ve toplumsal değerlerin, çeviri eserlerde yerli eserlere göre daha fazla yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. [Kazancı-Gül \(2018\)](#) 2014 yılında basılmış resimli çocuk kitaplarında değerler analizi yaptığı çalışmasında 20 kitap incelemiş ve 2014 yılında çeviri kitaplarda değerlere daha fazla oranda (% 54,18) yer verildiğini belirlemiştir. Bu açıdan bu çalışma sonuçları ile benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Resimli çocuk kitaplarında yer alan kişisel değerlerin yayın diline göre dağılımına bakıldığında çeviri eserlerde mutluluk, duyarlılık, kibarlık, hoşgörü, özgürlük, dürüstlük, yaratıcılık, alçak gönüllük, öğrenme, cesaret ve özeleştiri değerleri yerli eserlere göre fazla olduğu ancak sorumluluk, çalışkanlık ve samimiyet değerleri ise yerli eserlerde fazla olduğu ayrıca kendini kabul değerinin ise yerli ve çeviri eserlerde eşit sayıda yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. [Baş ve Biros \(2019\)](#) yaptıkları çalışmada 17 farklı ülkeye ait 17 çeviri eserin Shwartz'ın Değer Sınıflamasına dayanarak genel çözümlenmesini yapmışlardır. Buna göre; beş alt değer türünden (yaratıcı olmak, merak duyabilmek, özgür olmak, kendi amaçlarını seçebilmek, bağımsız olmak) oluşan öz denetim değeri 211 frekans ile incelenen eserlerin bütününde ilk sırada yer almıştır.

Resimli çocuk kitaplarında yer alan kişiler arası değer türlerinin yayın diline göre dağılımına bakıldığında çeviri eserlerde sevgi, arkadaşlık, iş birliği ve uyum değerlerinin yerli eserlere göre fazla olduğu ancak saygı değerinin ise yerli eserlerde daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. [Karatay \(2015\)](#) yaptığı çalışmada yerli eserlerde yer alan saygı değerinin yabancı eserlere göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Mevcut çalışma bu yönüyle ilgili çalışma ile benzerlik gösterirken aynı çalışmada yer alan sevgi değerinin yerli eserlerde daha fazla yer alması sonucu açısından farklılık göstermiştir.

Resimli çocuk kitaplarında yer alan toplumsal değer türlerinin yayın diline göre dağılımına bakıldığında, çeviri eserlerde kurallara uyma, doğayı sevme ve koruma değerlerinin sayısının yerli eserlere kıyasla fazla olduğu ancak vatanseverlik değerinin ise sadece bir yerli eserde yer aldığı tespit edilmiş ve barış değerine hiçbir eserde rastlanmamıştır. [Karatay \(2015\)](#) yaptığı çalışmasında yabancı eserlere (f=3) göre yerli eserlerde (f=6) vatanseverlik değerinin fazla olduğu sonucuna ulaşmasıyla bu çalışma ile benzerlik gösterirken aynı çalışmada barış değerinin yerli eserlerde rastlanmaması ancak yabancı eserlerde (f=2) bulunması bu çalışma ile farklılık oluşturmuştur.

Çocuk kütüphanelerinde yer alan 4-6 yaş resimli çocuk kitaplarının içerdikleri değerler açısından incelenmesine yönelik bu çalışmada ulaşılan sonuçlar, kütüphanede bulunan kitaplarda yer verilen değerlerin dağılımında dengesizlik olduğunu ve toplumsal değerleri içerme düzeylerinin az olduğunu ortaya koymuştur. Gelişen ve değişen dünyada teknolojinin hayatta daha fazla yer almasıyla çocukların kütüphane kullanımı ve değerlere yönelik farkındalığının erken yaşta sağlanması gerekmektedir. Bebek ve çocuk kütüphanelerinde yer alan farklı değerlere sahip resimli çocuk kitapları sayesinde, birçok farklı değer çocuklara aktarılmasına katkı sağlanacaktır.

Bu araştırmada elde edilen sonuçlara ilişkin öneriler aşağıda sıralanmıştır;

Araştırma sonucunda vatanseverlik ve barış gibi toplumsal değerleri içerme düzeylerinin azlığı dikkate alınarak çocuk kitabı yazarları ve yayınevleri, toplumsal değerler içeren resimli çocuk kitaplarının hazırlanması konusunda teşvik edilebilir. Araştırmada değerlerin dağılımında dengesizlik olduğu sonucuna yönelik olarak kütüphanede yer alan kitapların içerdiği değerlerin dağılımı dikkate alınıp eksik veya az olan değerlere yönelik kütüphaneler zenginleştirilmesi önerilmektedir. Kütüphanede yer alan kitaplıklar milli değerleri tanıtmada ve bu değerleri kazandırmada etkili olan hikâye kitaplarına ve farklı yayınlara yer vererek zenginleştirilebilir. Yine kütüphanelerde değerler panosu oluşturularak her ay seçilen değere yönelik kütüphanenin bir bölümünde o değere ait kitapları yaş aralıklarına göre sınıflandırılıp kütüphaneden yararlanan kişilere sunabilir böylece değerler açısından bir farkındalık oluşturulabilir. Kütüphane çalışanları kitap seçimi ve milli kültürel değerlerin çocuklara kazandırılması konusunda ailelere rehber rolünü aktif biçimde üstlenmeli, çocukların yaş ve gelişim düzeylerine uygun hikâye kitabı seçmeleri konusunda bilgilendirici ve özendirici olmalıdırlar. Ayrıca bu konuda ailelerde bilinçlendirilip kitap seçimlerinde kitabın içerdiği değerleri de göz önünde bulundurma yönünde farkındalıkları artırılabilir.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Aktan, O. (2018). Eğitim kurumlarına yön veren temel değerler Türkiye İl Milli Eğitim Müdürlükleri örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26 (6) , 1939-1950.
- Akyol, T. (2012). *Resimli çocuk kitaplarında yer alan değerlerin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Akyüz, E. (2000). *Ulusal ve uluslararası hukukta çocuğun haklarının ve güvenliğinin korunması*. Ankara: Milli Eğitim Yayınevi.
- Baş, B. ve Biros, Y. (2019). Çeviri çocuk edebiyatı eserlerinde yer alan değerler üzerine araştırma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7 (4), 1095-1114.
- Brannon, D. (2008). Character education- a joint responsibility. *Condensed from Kapa Delta Pi Record*, 44, 62-65.
- Bulut, K. (2021). Ayla Kutlu'nun 'Merhaba Sevgi' adlı çocuk romanının değerler eğitimi ve on kök değer açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (57),248-272.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz Ş., & Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Court, D. ve Rosental, E. (2007). Values embodied in children's literature used in early childhood education in Israeli state schools. *Early Childhood Education Journal*, 34(6), 407-414.
- Çepni, S. (2014). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon: Celepler Matbaacılık Yayın ve Dağıtım.
- Dereli-İman, E. (2014). Değerler eğitimi programının 5-6 yaş çocuklarının sosyal gelişimine etkisi: Sosyal beceri, psikososyal gelişim ve sosyal problem çözme becerisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(1), 249-268.
- Dilek, A. (2017). Feridun Oral'ın resimli hikâye kitaplarındaki değerlerin incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 15(33), 61-86.
- Dirican, R. (2013). *3-6 yaş grubu çocuklarına yönelik yayımlanan resimli hikâye kitaplarının bazı temel değerler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Dirican, R., ve Dağlıoğlu, H. E. (2014). 3-6 Yaş grubu çocuklarına yönelik yayımlanan resimli hikâye kitaplarının bazı temel değerler açısından incelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 3 (2), 44 – 69.
- Gönen, M., Katrancı, M., Uygun, M. ve Uçuş, Ş. (2011). İlköğretim birinci kademe öğrencilerine yönelik çocuk kitaplarının, içerik, resimleme ve fiziksel özellikleri açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 36(160).
- Işıtan, S. (2005). *Resimli çocuk kitaplarının benlik kavramıyla ilgili konuları içermesi yönünden incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Karatay, H. (2015). Değer aktarımı açısından yerli ve yabancı çocuk edebiyatı ürünleri. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi*, 939-948.
- Kazancı-Gül, M. (2018). *5-6 yaş grubu çocuklar için Türkçe yazılmış resimli çocuk kitaplarında değerler analizi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Okan Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Kızılöz, T. ve Karaca, İ. (2018). *Çocuk kütüphanelerinde Maker Hareketi'nin uygulanabilirliği üzerine bir değerlendirme ve model önerisi*, 1. Uluslararası Çocuk Kütüphaneleri Sempozyumu, Nevşehir.

- Koçak, M. (2017). *2000-2014 yılları arasında okul öncesi dönem çocukları için yayınlanmış olan hikâye kitaplarının dış yapı, içyapı ve resimleme nitelikleri açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye.
- Miles, M.B. & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*, Newbury Park: Sage Publications.
- Narvaez, D. A. (2002). Does reading moral stories build character? *Educational Psychology Review*, 14(2), 155-171.
- Sapsağlam, Ö. ve Ömeroğlu, E. (2016). Examining the effect of social values education program being applied to nursery school students upon acquiring social skills. *Educational Research and Reviews*, 11(13), 1262-1271.
- Seven, S. (2010). Çocuk kitapları. Ş. Demirel (Editör). *Edebi metinlerle çocuk edebiyatı*. (105-114). Ankara: Pegem Akademi
- Soysal, S. (2019). *4-6 yaş grubu resimli çocuk hikayelerinin içerdikleri milli kültürel değerler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Şen, Ü. (2007). *Millî Eğitim Bakanlığının 2005 yılında tavsiye ettiği 100 temel eser yoluyla Türkçe eğitiminde değerler öğretimi üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Toprakçı, E. (2010) *Okulöncesi eğitimin yaygınlaştırılması çalıştay sunu ve raporu*. Tokat Milli Eğitim Müdürlüğü. 15-19 Şubat 2010 Erişim rapor: <https://www.erdaltoprakci.com.tr/wp-content/uploads/2021/04/tokat.pdf>
Erişim Sunu: <https://www.erdaltoprakci.com.tr/wp-content/uploads/2021/04/rapor.pdf>
- Toprakçı, E.(2021) "Değerlerli" Uzaktan Öğretim, *Hürriyet Gazetesi*, Eğitim Haberleri (04.01.2021), <https://www.hurriyet.com.tr/egitim/degerlerli-uzaktan-ogretim-41705164>
- Tür, G. ve Turla, A. (1999). *Okul öncesinde çocuk, edebiyat ve kitap*. İstanbul: Yapa Yayınları.
- Uyanık-Balat, G., Özdemir-Beceren, B. ve Adak-Özdemir, A. (2011). The valuation of parents' views related to helping preschool children gain some universal values. *Procedia Social and Behavioral Sciences* (15), 908-912.
- Uzun, M., Köse, A. (2017) Okul öncesi eğitimde değerler eğitiminin uygulanmasına yönelik öğretmen görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 305-338.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, C., Yazıcı, D. N., ve Durmuşoğlu, M. C. (2016). 2010-2015 yılları arasında yayımlanmış resimli çocuk kitaplarının resimleme özelliklerinin incelenmesi. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 43-55.